Sociology of Culture and Art Volume 8. Issue 3. Autumn 2026. P, 42 to 50

Research Paper

A survey study of students' attention to Iranian-Islamic cultural components in Iranian animation works

Seyed Majed Mousavi Shafi[1], Mohsen Marasy[2]*

1. PH. D student of Art Research, Faculty of Arts, Shahed University, Tehran, Iran
2. Associate professor, Department of Art Research, Faculty of Arts, Shahed University, Tehran, Iran

https://doi.org/10.22034/scart.2025.141398.1540

Received: May 28, 2024
Accepted: September 29, 2025
Available Online: September 23, 2026

Keywords: Iranian Islamic culture, Heroes animations, audience, attention

Abstract

Animations are part of the main elements of the culture of any society, which play a key role in transmitting the civilizational heritage of one generation to the next. The subtleties and details of animations are often of interest to children. The present study was written with the aim of identifying the level of attention of students aged 11 to 15 to Iranian-Islamic cultural concepts in Iranian animation works and is a descriptive survey in terms of method. Data collection was carried out using a researcher-made questionnaire. The validity of the questionnaire was confirmed by academic experts. The Cronbach's alpha coefficient of the questionnaire is 0.85, which indicates the reliability of the instrument. The statistical population was 53,191 students aged 11 to 15 in 4 districts of Qom province, and the sample size according to Morgan's table was 381. Data analysis was carried out quantitatively using descriptive statistics and descriptive and inferential analysis. The analysis of variance test was used to examine the significant difference between the attributes of Pahlavan Pouria and the age of the students. The results of the study showed that there is a significant difference between the attention to the attributes of Pahlavan Pouria and the age of the audience, and as a result, the main hypothesis of the study is confirmed. The findings of the present study showed that the animation of Pahlavans is successful in attracting students' attention to Iranian-Islamic cultural concepts. It was also found that the average attention to the attributes of Pahlavan Pouria is higher in the ages of 11 and 12 than in other ages.

Mousavi Shafi, S.M., Marasy, M. (2026). A survey study of students' attention to Iranian-Islamic cultural components in Iranian animation works. *Sociology of Culture and Art*, 8 (3), 42- 50.

Corresponding author: Mohsen Marasy
Address: Department of Art Research, Faculty of Arts, Shahed University, Tehran, Iran
Email:

Extended Abstract

1- Introduction

Children are the link between past and future generations in every society. It is possible to transfer traditions, cultures, civilization, beliefs and beliefs and, if necessary, modify the social environment in any society through children. Since the personality and behavioral structure of a person is established in this period, childhood is considered a decisive and positive period. Children learn a lot from the media, especially from their favorite programs. One of the most popular children's programs is animation. Children in the transition of life need to receive knowledge to deal with various issues. Animations, as one of the main works created for children, have a significant impact on children's minds. Animation is an effective tool for conveying concepts and institutionalizing specific identity patterns in the mind of the audience. Considering the role that animations play in cultural changes, it is necessary to examine the content of these programs in terms of cultural components so that children are exposed to authentic Iranian and Islamic cultural content, and if the art of animation Produced in the framework of a correct and principled psychology, it plays an important role in explaining and stabilizing the Iranian identity in today's world.

2- Methods

The current research is descriptive and survey. The methods of collecting information in the form of library (books, theses, articles) and field research (researcher-made questionnaire) have been used, which includes 14 questions that measure the attention of students in the age groups of 11 to 15 years. it measures the gender of the boy) was done. A five-point Likert scale was used to design this section. The validity of the questionnaire was confirmed by several university experts and experts. The reliability of the tool was calculated by calculating Cronbach's alpha. The alpha coefficient of the questionnaire is 0.85, which indicates the reliability of the tool.

According to the statistical population of 53,191 students aged 11 to 15 in 4 districts of Qom province, the statistical sample is 381 according to Cochran's formula, and the questionnaire was distributed randomly and face-to-face among the students who have seen Pahlevan Pourya performances. They were collected. In all stages of data processing, Excel 27 SPSS software was used. In the statistical analysis of the data, various tests were used at the 95% confidence level. The Kolmogorov-Smirnov test was used to check the normality and non-normality of the data, and the analysis of variance test was used to check the significant difference between the characteristics of Pahlevan Pourya 's and the age of the students.

3- Findings

- Courage components have the highest rank with an average of 4.79 and anti-cruelty has the lowest rank with an average of 3.77 at the age of 11. Also, the average attention of students at this age to Pahlevan Pouriya's personality traits is 4.48.

- The components of trust in God with an average of 4.79 have the highest rank and importance to science with an average of 4.04 have the lowest rank at the age of 12. Also, the average attention of students at this age to the qualities of Pouriya warriors is 4.51.

- The components of bravery with an average of 4.78 have the highest rank and importance to science with an average of 4.20 have the lowest rank at the age of 13. Also, the average attention of students at this age to the qualities of Pouriya warriors is 4.48.

- The components of trust in God with an average of 4.67 have the highest rank and anti-cruelty with an average of 3.71 have the lowest rank at the age of 14. Also, the average attention of students at this age to the qualities of Pouriya warriors is 4.31.

- Courage has the highest rank with an average of 4.61 and anti-cruelty has the lowest rank with an average of 3.45 at the age of 15. Also, the average attention of students at this age to the qualities of Pouriya warriors is 4.30.

Between the amount of attention paid to the Iranian-Islamic cultural components of Pahlavan Pouria's character (a person who trusts in God, a lover of the Prophet (PBUH) and his pure family (peace be upon him), the importance of knowledge, courage, anti-tyranny, a person of dignity and forgiveness, People of the ancient sport of Zorkhaneh) there is a significant difference in the age of male students and wrestlers. (Significance level is less than 0.05) that is, attention to these components is different in different ages. Therefore, according to the hypothesis test and significance level (0.004), male students between 11 and 15 years old have a different perception of the characteristics of Pahlavan Pouria. As a result, the hypothesis of the research is confirmed.

4- Discussion & Conclusion

According to the findings of this research, it was determined that the average level of attention of male students between 11 and 15 years old to the character traits of Pahlavan Pouria is 4.43, which shows the success of this animation in the level of attention of students to Iranian-Islamic cultural concepts of Pahlavan character. Pouria is the components of bravery with an average of 4.70, those who trust in God with an average of 4.69 and those who are dignified and generous with an

average of 4.44 have the first, second, and third ranks among the other components of the personality of Pahlavan Pouria. have assigned. According to the results of this research, there is a significant difference between the amount of attention paid to the Iranian-Islamic cultural components of the character of Pouria's wrestler in the portrayal of wrestlers and the age of male students. As a result, the research hypothesis is confirmed.

According to the results of this research, paying attention to the Iranian-Islamic cultural components of Pouria's fighter personality at the age of 12 years old with an average of 4.51 ranked first, 11 years old with an average of 4.48 and 13 years old with an average of 4.48 ranked second. Pouria has allocated age by age, which is in line with the research results of Rebok and his colleagues (1997) and Cohen and his colleagues, Rebok has shown that sustained attention starts from the age of 8 to 10 years and then lasts until the age of 13. done According to the results of Rebok and his colleagues, sustained attention skills continue from 8 to 16 years.

5- Funding

There is no funding support.

6- Authors' Contributions

This article is derived from the doctoral dissertation of the field of art research by the first author, Seyed Majed Mousavi Shafi, under the guidance of the second author, Dr. Mohsen Marasy, assistant professor of the faculty of art, Shahid University of Tehran, with the title: " Designing an Active Exposure Model for National Animation Production", in the Faculty of Arts, Shahid University.

7- Conflict of Interests

This research does not conflict with personal or organizational interests.

فصلنامه علمی جامعه‌شناسی فرهنگ و هنر
دوره هشتم، شماره سوم، پاییز ۱۴۰۵، صفحات ۴۲-۵۰

مقاله پژوهشی

مطالعه پیمایشی میزان توجه دانش‌آموزان به مولفه های فرهنگی ایرانی – اسلامی در آثار پویانمایی ایران

سید ماجد موسوی شفیع[۱]، محسن مراثی[۲]*،

۱. دانشجوی دکتری، گروه پژوهش هنر، دانشکده هنر، دانشگاه شاهد، تهران، ایران

۲. استادیار، گروه پژوهش هنر، دانشکده هنر، دانشگاه شاهد، تهران، ایران

https://doi.org/10.22034/scart.2025.141398.1540

تاریخ دریافت: ۸ خرداد ۱۴۰۳
تاریخ پذیرش: ۷ مهر ۱۴۰۴
تاریخ انتشار: ۱ مهر ۱۴۰۵

چکیده

پویانمایی ها بخشی از اصلی ترین عنایر برسازنده فرهنگ هر جامعه هستند که نقشی کلیدی در انتقال میراث تمدنی یک نسل به نسل های بعدی دارند. ظرایف و ریزه کاری های پویانمایی‌ها غالباً مورد توجه کودکان قرار می گیرند. پژوهش حاضر با هدف شناخت میزان توجه دانش‌آموزان ۱۱ تا ۱۵ سال به مفاهیم فرهنگی ایرانی‌اسلامی در آثار پویانمایی ایران نگارش یافته و به لحاظ روش از نوع توصیفیِ پیمایشی است. گردآوری اطلاعات به کمک ابزار پرسشنامه محقق ساخته انجام گرفته است. روایی پرسشنامه توسط خبرگان دانشگاهی مورد تأیید قرار گرفت. ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه ۰/۸۵ است که بیان‌گر پایایی ابزار است. جامعه آماری ۵۳۱۹۱ نفر دانش‌آموز ۱۱ تا ۱۵ ساله در ۴ ناحیه استان قم بوده و حجم نمونه طبق جدول مورگان ۳۸۱ نفر است. تجزیه و تحلیل داده ها به روش کمّی و با استفاده از آمار توصیفی و تحلیل توصیفی و استنباطی بوده است. از آزمون آنالیز واریانس برای بررسی اختلاف معنادار بین صفات پهلوان پوریا و سن دانش‌آموزان استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان داد که بین توجه به صفات پهلوان پوریا و سن مخاطبان اختلاف معناداری وجود دارد و در نتیجه فرضیه اصلی تحقیق تأیید می‌شود. یافته‌های پژوهش حاضر، نشان داد پویانمایی پهلوانان در جلب توجه دانش‌آموزان به مفاهیم فرهنگی ایرانی‌اسلامی موفق است.همچنین مشخص شد که میانگین توجه به صفات پهلوان پوریا در سنین۱۱، ۱۲ سال از سایر سنین بالاتر است.

واژه‌های کلیدی: فرهنگ ایرانی اسلامی، پویانمایی پهلوانان، مخاطب، مواجهه، توجه

استناد: موسوی شفیع، سید ماجد؛ مراثی، محسن (۱۴۰۵). مطالعه پیمایشی میزان توجه دانش‌آموزان به مولفه های فرهنگی ایرانی – اسلامی در آثار پویانمایی ایران. *جامعه‌شناسی فرهنگ و هنر*، ۸ (۳)، ۴۲- ۵۰.

* **نویسنده مسئول:** محسن مراثی
نشانی: گروه پژوهش هنر، دانشکده هنر، دانشگاه شاهد، تهران، ایران
پست الکترونیکی:

۱- مقدمه و بیان مسئله

کودکان عامل پیوند نسل‌های گذشته و آینده در هر جامعه محسوب می‌شوند. انتقال سنت‌ها، فرهنگ‌ها، تمدن، اعتقادات و باورها و در صورت لزوم اصلاح محیط اجتماعی نیز در هر جامعه از طریق کودکان میسر است. از آن جا که در این دوره ساختار شخصیتی و رفتاری انسان بنیان گذاشته می‌شود، دوران کودکی را دورانی سرنوشت‌ساز و مثبت دانسته‌اند (میرزابیگی،۱۳۷۰: ۵). کودکان مطالب زیادی را از رسانه‌ها بویژه از برنامه‌های مورد علاقه خود یاد می‌گیرند. یکی از محبوب‌ترین برنامه‌های کودکان، پویانمایی (انیمیشن) است. کودکان در گذار از مسیر زندگی نیازمند دریافت آگاهی‌هایی برای برخورد با مسائل گوناگونی می‌باشند. انیمیشن‌ها به عنوان یکی از اصلی‌ترین آثاری که برای مخاطب کودک ساخته می‌شوند بر ذهن کودکان تأثیر چشمگیری دارند. انیمیشن ابزاری اثرگذار برای انتقال مفاهیم و نهادینه کردن الگوهای خاص هویتی در ذهن مخاطب است (شهرآرایی، ۱۳۶۷: ۲۶). توجه به هویت و فرهنگ ملی در آثار انیمیشن، علاوه بر حفظ ویژگی های ملی، سبب شناساندن فرهنگ، شیوه‌ی زندگی مردم یک کشور به خود آنان و دیگر مردم جهان می‌گردد. از آن‌جایی که کودکان حافظ تمدن می‌باشند، بخش مهمی از فرهنگ و عقاید زندگی خود را از آثارپویانمایی کسب می‌کنند، لذا از مهم‌ترین وظایف سازندگان فیلم‌های انیمیشن در هر کشور، آشنا کردن کودکان با هویت ملی آن سرزمین است. برای آشنایی کودکان با هویت ملی می‌بایستی دید که یک شخصیت (با هویت ایرانی) در انیمیشن‌های وطنی با محوریت مخاطب کودک چگونه شکل می‌گیرد، تا این شخصیت در اذهان بماند، نقش ببندد و کودکان را با خود همراه سازد (محمدی‌نژاد، ۱۳۸۸: ۱۶۱–۱۸۲).

اهمیت این پژوهش به لحاظ کاربردی بودن آن است، زیرا تلاش دارد به فیلم‌سازان انیمیشن کمک کرده تا در انتخاب مناسب‌ترین گروه سنی جهت انتقال مفاهیم فرهنگ ایرانی - اسلامی دقت عمل بیشتری داشته باشند و همچنین امروزه انیمیشن‌ها یکی از عوامل مؤثر در شکل‌گیری و رشد شخصیت کودک و نوجوان به شمار می‌روند و یکی از بهترین راه‌ها برای نهادینه کردن فرهنگ و هنجارهای مطلوب جامعه در شخصیت کودکان است. بخش زیادی از برنامه‌های کودکان را شخصیت‌های کارتونی خارجی تشکیل می‌دهند که تفاوت فرهنگی و بنیادی با کشور ما دارند. کودکان به صورت روزمره شخصیت‌های انیمیشنی را در فیلم‌ها می‌بینند، با آن ها همذات‌پنداری می‌کنند، از آنها درس می‌گیرند و رفتار آنها را تقلید کرده و فرهنگ، عقاید و بخشی از زندگی خود را از این گونه آثار دریافت می‌کنند. بر اساس نتایج پژوهش‌های صورت گرفته بر روی انیمیشن‌های خارجی (کرد و صمدی، ۱۳۹۵؛ بشیر و جواهری، ۱۳۹۶؛ سلیمی کوچی و صادقی، ۱۳۹۵) مفاهیمی نظیر جهان‌گرایی، نسبیت در ارزش‌ها، تقدس‌زدایی، واکنش هیجانی، ترسو بودن، وابستگی به دیگری، پرحرفی و انفعال، خشونت، خودشیفتگی، مصرف‌گرایی، نشان از اثرگذاری شخصیت‌های اصلی این انیمیشن‌ها بر کودکان است. در نتیجه این مفاهیم باعث می‌شود شخصیت‌های انیمیشن که ساخته فرهنگ‌های بیگانه هستند، فرهنگ و هنر غنی اصیل ایرانی را به حاشیه ببرد. با توجه به نقشی که انیمیشن‌ها در تغییرات فرهنگی ایفاء می‌کنند ضروری است که محتوای این برنامه‌ها از نظر مؤلفه‌های فرهنگی مورد بررسی قرار گیرد و آثار پویانمایی با فرهنگ ایرانی - اسلامی تولید گردد و به لحاظ فرم و محتوا مورد توجه کودکان قرار گرفته تا آنها در معرض محتواهای فرهنگی و اصیل ایرانی و اسلامی قرار گیرند و چنانچه هنر انیمیشن در چهارچوب یک روان‌شناسی صحیح و اصولی تولید گردد، نقش مهمی در تبیین و تثبیت هویت ایرانی در جهان کنونی دارد.

با توجه به مطالب پیش‌گفته و تعداد محدود مطالعات صورت گرفته در این موضوع، هدف پژوهش حاضر شناخت میزان توجه دانش‌آموزان پسر ۱۱ تا ۱۵ ساله شهر قم به مولفه‌های فرهنگی ایرانی ـ اسلامی شخصیت پهلوان پوریا در پویانمایی پهلوانان است. در راستای تحقق هدف، این پژوهش به بررسی فرضیه ذیل می‌پردازد: بین میزان توجه به مولفه‌های فرهنگی ایرانی ـ اسلامی شخصیت پهلوان پوریا (اهل توکل به خدا، محب پیامبر (ص) و خاندان پاکش (علیهم السلام)، اهمیت به علم، شجاعت، ظلم ستیز، اهل کرامت و بخشش، اهل ورزش باستانی زورخانه‌ای) در پوانمایی پهلوانان و سن دانش‌آموزان پسر اختلاف معناداری وجود دارد.

۲- پیشینهٔ پژوهش

۲-۱: پیشینهٔ تجربی

فتاح‌پور (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان «بررسی چگونگی تأثیر انیمیشن شکرستان بر هویت ملی کودکان پیش از دبستان» با استفاده از روش تحلیل متنی به این نتیجه رسید که انیمیشن شکرستان با استفاده از تکنیک کات اوت، بهره‌گیری استادانه از شخصیت‌های تاریخی و مکان‌های باستانی، نقوش سنتی هنرهای ایرانی در تصویرسازی و فضاسازی، استفاده از عادات زندگی روزمره، به کارگیری لهجه‌ها و گویش‌ها، استفاده از طنز کلامی و به کارگیری داستان‌ها و ادبیات و ضرب المثل‌های ایرانی موجب القای هویت ملی به کودکان شده است.

ویجتیلاکا[1] (۲۰۲۰) پژوهشی با عنوان«اثر برنامه‌های کارتونی بر روی کودکان» انجام داد. در این پژوهش از تئوری‌های اثرات رسانه‌ای بر کودکان در مرحله‌ی رشد دوران کودکی میانه مانند (نظریه‌ی کشت، نظریه تفاوت‌های فردی و ...) و تئوری‌های اثر رسانه‌ای بر جامعه به عنوان شاخص‌های تربیتی برای ارائه یک پایه نظری برای بررسی اثرات قابل مشاهده‌ی کارتون‌ها بر کودکان استفاده شد. این پژوهش‌گر در نهایت به این نتیجه رسید که کودکان مانند کاغذهای سفیدی هستند که روی آن هر نوع رفتار و شخصیت دلخواه را می‌توان ترسیم کرد به گونه‌ای که کودکان پذیرنده‌ی هر گونه نفوذ و اطلاعاتی که بر شخصیت‌شان اثر می‌گذارد هستند. در دنیای امروز کارتون‌ها از قابلیت تأثیرگذاری بالایی بهره مندند زیرا کودکان بیشتر وقت خود را صرف تماشای تلویزیون می‌کنند و به شدت تحت تأثیر کارتون‌ها قرار می‌گیرند.

حکیم‌آرا و خرم‌نژاد (۱۳۹۳) پژوهشی با عنوان «روش‌های انتقال مفاهیم فرهنگی و اجتماعی به کودکان با استفاده از پویانمایی با تاکید بر مجموعه پهلوانان» انجام دادند که نتایج پژوهش منجر به دو دسته روش کارکردی و فرایندی گردید. دسته اول اشاره به روش‌های کارکردی دارد. که تهیه‌کننده و کارگردان پویانمایی می‌توانند از آنها برای استفاده در ساخت پویانمایی بهره ببرد. و دسته دوم روش‌های فرآیندی می‌باشندکه طراحی فرآیندهای صحیح برای تولید پویانمایی و نیز پشتیبانی از محصولات مناسب در این حوزه است. شفیعی، منگلی و حجت (۱۳۹۴) در مقاله‌ای باعنوان «بررسی انیمیشن باب اسفنجی و تأثیر آن بر مخاطب کودک ونوجوان» با روش پیمایشی و ابزار پرسشنامه، اثرات این انیمیشن برکودکان را از والدین و مربیان مورد سؤال قرار می‌دهد و یافته‌ها نشان می‌دهد که استفاده توأمان از موسیقی و تصـویر و داشتن خصلت‌های خیلی خوب و خیلی بد در میان شخصیت‌های اصلی این انیمیشن بر کودکان اثرگذار است.

۲-۲: ملاحظات نظری

– نظریه کاشت

این نظریه مدعی است تلویزیون در طول زمان، به صورت تدریجی و غیرمستقیم، می‌تواند بر مخاطب تأثیرات خاصی بگذارد به گونه‌ای که باورهای مطرح شده در رسانه را در زندگی واقعی خود عینی سازی کند. بحث اصلی گربنر و همکارانش در این نظریه این است که تلویزیون یک سیستم پیام است که یک جهان‌بینی را کاشته یا ایجاد می‌کند و به سادگی جای واقعیت را می‌گیرد زیرا مخاطبان آن را به عنوان واقعیت می‌پذیرند و قضاوت در مورد دنیای شخصی شان را بر پایه آن واقعیت بنا می‌کنند (باران و دیویس، ۲۰۰۰: ۳۱۶).

– الگوی اقناعی مک گوایر

اقناع، هدف اساسی و غایی همه رفتارهای ارتباطی است. ارتباط موفق و مؤثر، ارتباطی است که اقناع را به دنبال داشته باشد در این صورت می‌توانیم به آن ارتباط متعالی نیز بگوییم (متولی، ۱۳۸۴: ۷۴). به بیان دیگر اقناع فرایندی است که از خلال آن می‌کوشیم تا نگرش دیگران را تغییر دهیم و به تعبیر ساده‌تر به مفهوم کوششی برای تغییر نگرش است (کیا و سعیدی، ۱۳۸۳: ۱۸۱). مک گوایر، الگوی اقناعی را برای بررسی رابطه اقناع و نگرش مطرح کرده است. مک گوایر ابتدا عناصر مختلف ارتباط را معرفی می‌کند. این عناصر عبارتند از: منبع، پیام، مجرا و گیرنده. او سپس فرایند اقناع را به پنج مرحله تقسیم می‌کند: توجه به پیام، درک، تمایل، پذیرش و اقدام. به گفته مک گوایر اگر ارتباط بخواهد تأثیری بر فرد داشته باشد، گیرنده باید تمام این مراحل را به ترتیب طی کند. بنابراین مرحله اول برای گیرنده، این است که در برابر پیام باشد. پیام نمی‌تواند بر گیرنده تأثیری داشته باشد، مگر اینکه به مخاطب برسد. بعد از توجه، مرحله درک پیام است. مباحث و نتیجه‌گیری پیام باید فهمیده شود. مک گوایر به توجه و درک عوامل قدرت پذیرش پیام اشاره دارد. مرحله بعد، تمایل است یا پذیرش نتیجه و توصیه‌های پیام. این همان چیزی است که به آن تغییر نگرش می‌گویند (تن،۱۳۸۸: ۱۰۸).

– تعریف مفاهیم

– **فرهنگ:** کاربرد دقیق و تعریف مفهوم فرهنگ با تایلور[2] آغاز شد. تایلور در ۱۸۷۱.م فرهنگ را این‌گونه تعریف کرد: فرهنگ، کلیّت درهم تافته‌ای است شامل دانش، دین، هنر، قانون، اخلاقیات و هرگونه توانایی و عادتی که آدمی همچون عضوی از جامعه به‌دست می‌آورد (آشوری،۱۳۵۷: ۸ –۷).

– **فرهنگ ایرانی -اسلامی:** فرهنگ ایرانی دارای سابقه ای کهن و درخشان است و با سابقه‌ای طولانی و در مواجهه با تنگناهای گوناگون آبدیده شده و استحکام لازم را به دست آورده است. این فرهنگ از تجربیات فرهنگی دیگران، استفاده کرده و به رشد و ترقی خود ادامه داده

[1] Wijethilaka
[2] Tylor

است. ایرانیان در مواجهه با فرهنگ اسلامی نیز، به همین شیوه عمل نمودند. آن‌ها هنگامی که از ویژگی‌ها و اصول انسان‌دوستانه و مترقی فرهنگ اسلامی آگاهی پیدا کردند، آن را با آغوش باز پذیرفتند. عقل ایرانی در کنار شرع مقدس، در قرون اولیه اسلامی حماسه آفرید و فرهنگ ایرانی که در این هنگام با فرهنگ اسلامی آمیخته بود، مبنایی استوار برای پیشرفت علوم در همه رشته ها پدید آورد (رجایی،۱۳۹۱: ۳۹). با تلفیق مولفه‌های هویت ایرانی با مبانی الهی اسلام، هویت مستحکم‌تری برای ایران با عنوان هویت ایرانی– اسلامی ایجاد گردید. در خصوص ابعاد هویت ایرانی– اسلامی می‌توان در بعد اجتماعی، احساس تعلق هرچه بیشتر افراد جامعه به نظام اجتماعی، در بعد تاریخی؛ آگاهی افراد جامعه و داشتن حافظه مشترک از تاریخ گذشته خود، در بعد جغرافیایی، محیط جغرافیایی مشترک، در بعد سیاسی ؛ عضویت افراد در یک نظام سیاسی و پذیرش ارزش‌ها و قوانین جامعه و در بعد فرهنگی؛ زبان، میراث نیاکان، میراث تمدنی و بناهای تاریخی را اشاره نمود (دایی‌زاده، ۱۳۹۴: ۳۵–۳۶).

– **پویانمایی**(انیمیشن[3]): پویانمایی فیلمی است کـه تـک‌فریم گرفته شود. یکی از مشهورترین تعارف پویانمایی را نورمن مک لارن، بنیانگذار با نفوذ بخش پویانمایی در انجمن ملی کانادا، عرضه کرده است. وی اظهار داشت که پویانمایی هنر طراحی متحرک نیست، بلکه هنر حرکتی است که طراحی مـی شـود، آنچه در فاصله‌ی هر فریم اتفاق می‌افتد، به‌مراتب مهتر از چیزی است که است که بر روی هر فـریم وجـود دارد؛ بـرای همـین، پویانمایی هنر به کار بردن ماهرانه ی فاصله های زمانی کوتاه محسوسی است که بین فریم ها وجود دارند. در این مـورد، مک لارن به تعریف حرف‌های پویانمایی نمی پردازد، بلکه بیشتر ماهیت آن را توصیف می‌کند. او می‌گوید: «پویانمایی نه نتیجه‌ی طراحی متحرک، بلکه همانا هنر حرکت است که به طرح کشیده شده؛ توسط هنرمند و با تصاویر پی در پی با نوعی ابتکار شخصی خلق شده است» (هالاس، ۱۳۷۱: ۴۸).

– **مجموعه پویانمایی پهلوانان**

پوریای ولی از پهلوانان نامی، مردمی،محبوب، عارف و شاعر ایران زمین است. کلمه ولی در انتهای اسم وی معرف مقام بلند آن مرد بزرگ در عرفان و ادب است. عده‌ای او را اهل هرات و عده‌ای اهل خوارزم می‌دانند (تهرانچی،۱۳۶۴: ۲۰۸). مجموعه پویانمایی به نویسندگی و کارگردانی آقای سیاوش زرین آبادی تولید و فصل اول آن سال ۱۳۸۶ و سایر فصل‌های آن در سال‌های ۱۴۰۱،۱۳۹۷ و ۱۴۰۲ از رسانه ملی به نمایش درآمد. شخصیت محوری داستان‌های این مجموعه پهلوان پوریای ولی است، که متبحر در ورزش‌های زورخانه‌ای و در ساده زیستی و کمک به مستمندان و مظلومان پیش قدم است. شغل پوریا آهنگری است و همچنین صاحب و اداره کننده‌ی زورخانه‌ی شهر خوارزم هست که در آنجا آداب و اخلاق جوانمردی و پهلوانی وفنون کشتی را به شاگردانش می‌آموزد. پهلوان پوریا به کمک آنها به مبارزه علیه ظلم وستم حاکم، داروغه و گزمه‌های شهر می‌پردازد.

– **توجه :** عبارت است از آگاهی هوشیارانه نسبت به پیام. (پاتر، ۱۳۹۹: ۱۷۶) براساس دیدگاه پردازش اطلاعات، توجه زیر بنای هر فعالیت شناختی است (هَیل، ۲۰۰۰: ۳۴).

– **مخاطب کودک:** دوره‌ی کودکی در نظریه‌های روانشناسی، به چند دوره‌ی مجزا تقسیم می‌شود. پیاژه در نظریه شناختی خود، مراحل رشد ذهنی را به چهار مرحله اصلی تقسیم کرده است: مرحله‌ی حسی– حرکتی که از بدو تولد تا ۲سالگی است؛ مرحله‌ی پیش‌عملیاتی که از ۲تا ۷سالگی را شامل می‌شود؛ مرحله‌ی عملیات محسوس که از ۷تا۱۱سالگی است و در نهایت مرحله‌ی عملیات صوری که کودکان از ۱۱تا ۱۵سالگی را در برمی‌گیرد (سیف، ۱۳۷۱: ۱۶۱– ۱۶۲).

– **مرحله عملیات انتزاعی یا صوری (یازده تا پانزده سالگی):** در این مرحله، هوش انتزاعی و تفکر تجریدی آغاز می‌شود و تفکر دارای انعطاف پذیری، نظام‌مندی و منطق می‌گردد. این حد نهایی تکمیل ساختارهای ذهنی است و پس از آن بیش و کمی تجربه و نه پیدایی نظام ذهنی تازه، تفکر بزرگسال و کودک را متمایز می‌کند (منصور، ۱۳۹۰: ۱۶۱)

۳– روش پژوهش

پژوهش‌حاضر از نوع پیمایشی و توصیفی است. تحقیق پیمایشی روشی است برای بررسی ویژگی‌ها، نگرش‌ها و باورهای افراد (اینکه چه می‌دانند و چه فکر می‌کنند)، از طریق تجزیه و تحلیل پاسخ هایی که به پرسش ها داده می شود و تعیین درصد افرادی که مخالفت یا موافق با یک نگرش مشخص هستند. در روش توصیفی، محقق داده‌های جمع‌آوری شده را با شاخص‌های آماری، خلاصه و طبقه‌بندی می‌کند و سپس نمودار داده‌ها را نمایش می‌دهد. شیوه‌های جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش به شرح ذیل است:

[3] animation

۳-۱- مطالعات کتابخانه‌ای: در این قسمت جهت جمع‌آوری اطلاعات در زمینه مبانی نظری و ادبیات تحقیق موضوع، از پایان نامه‌ها، مقالات، کتب مورد نیاز و همچنین از اینترنت استفاده شده است.

۳-۲- تحقیقات میدانی: به منظور گردآوری داده‌ها از پرسشنامه محقق‌ساخته استفاده شد. پرسشنامه شامل ۲ بخش عمده است:

الف – نامه همراه: در این قسمت هدف از جمع‌آوری داده‌ها به وسیله پرسش‌نامه، ضرورت همکاری پاسخ هنده در عرضه داده‌های مورد نیاز، بیان شده است.

ب – گویه‌های پرسشنامه: این بخش از پرسشنامه شامل دو قسمت به شرح ذیل است:

بخش اول سوالات عمومی: در سوالات عمومی سعی شده است که اطلاعات کلی و جمعیت‌شناختی در رابطه با پاسخ دهندگان، گرد آوری گردد که شامل سه سوال است.

۳-۳- بخش دوم سوالات تخصصی: این بخش شامل ۱۴ گویه است. در طراحی این قسمت سعی گردیده است که گویه‌های پرسش‌نامه تا حد ممکن قابل فهم باشد. در این بخش از طیف پنج گزینه‌ای لیکرت (خیلی زیاد با ۵ امتیاز، زیاد با ۴ امتیاز، تاحدودی با ۳ امتیاز، کم با ۲ امتیاز، خیلی کم با یک امتیاز) استفاده شده است .

۳-٤- روایی و پایایی: برای اندازه‌گیری روایی، پرسشنامه در اختیارچند نفر از اساتید دانشگاهی و صاحب‌نظران قرار داده شد و با راهنمایی آنها روایی پرسش‌نامه مورد تأیید قرار گرفت. پایایی ابزار از طریق محاسبه آلفای کرومباخ صورت گرفته است. ضریب آلفای پرسشنامه ۰/۸۵ است که بیان‌گر پایایی ابزار است.

۳-۵- جامعه ونمونه آماری: با توجه به جامعه آماری ۵۳۱۹۱ نفر دانش‌آموز ۱۱ تا ۱۵ ساله در ۴ ناحیه استان قم، نمونه آماری طبق جدول مورگان ۳۸۱ نفر است.

۳-٦- روش گرد آوری داده‌ها: ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه محقق‌ساخته و شامل ۱۴ گویه است که میزان توجه دانش‌آموزان را در گروه های سنی ۱۱ تا ۱۵ سال با جنسیت پسر را می‌سنجد و به صورت حضوری توزیع گردید. بدین ترتیب پرسش‌نامه بین دانش‌آموزانی که پوانمایی پهلوانان را دیده‌اند به صورت اتفاقی توزیع شد، در نهایت ۳۸۱ پرسشنامه جمع آوری گردید و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

۳-۷- روش تحلیل داده‌ها: (نرم افزار، آمار توصیفی و استنباطی) در تمامی مراحل پردازش داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای اکسل، ۲۷ SPSSصورت گرفته است. داده‌های گردآوری شده با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی جداول و نمودارها خلاصه،بررسی و توصیف گردید. در تجزیه وتحلیل آماری داده ها، آزمون های مختلفی در سطح اطمینان ۹۵ درصد به کار رفته است. برای بررسی نرمال و غیرنرمال بودن داده ها از آزمون کولموگروف ـ اسمیرنوف و برای بررسی اختلاف معنادار بین صفات پهلوان پوریا و سن دانش‌آموزان از آزمون آنالیز واریانس استفاده شده است.

جدول ۱- آزمون توزیع متغییرها در جامعه مورد مطالعه

		صفات پهلوان پوریا
تعداد		381
پارامترهای نرمال	میانگین	62.04
	انحراف استاندارد	7.490
آماره آزمون		.144
سطح معنی داری		.000

با توجه به جدول شماره ۱ در فوق، مقدار سطح معنی داری کمتر از ۰.۰۵ است توزیع آماری متغیرها نرمال است و استفاده از آزمون‌های پارامتری مجاز است.

جدول ۲- تعداد دانش‌آموزان پسر در حجم نمونه به تفکیک سن

ردیف	سن	تعداد نفرات
۱	۱۱	۹۲
۲	۱۲	۹۰
۳	۱۳	۷۹
۴	۱۴	۶۹
۵	۱۵	۵۱
مجموع	--	۳۸۱

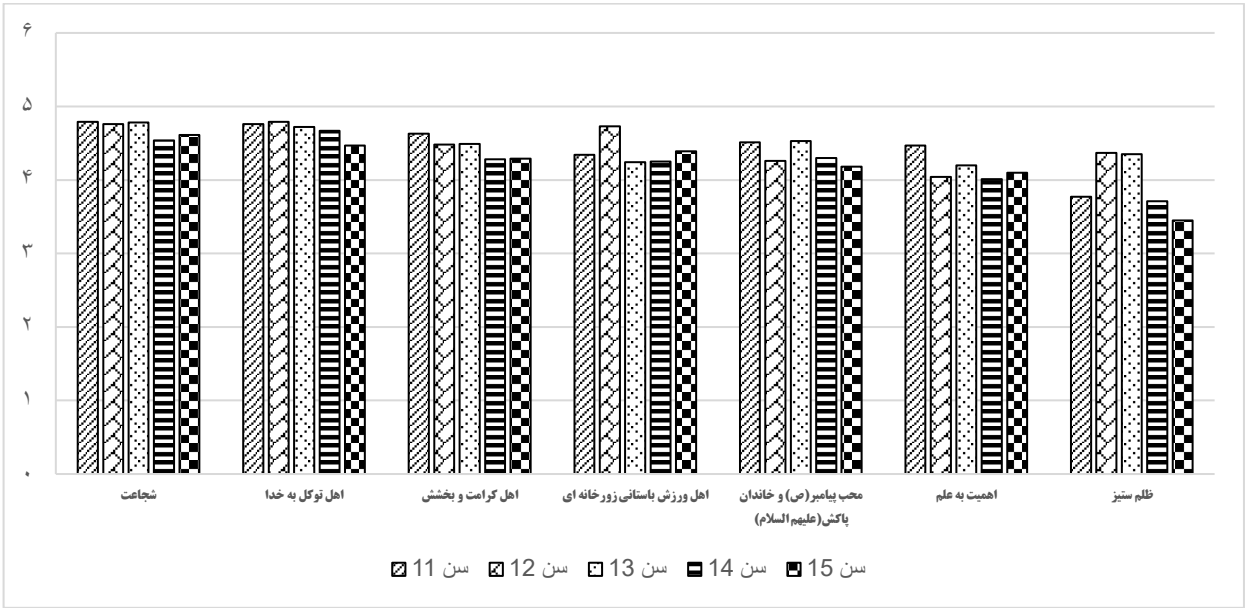
با توجه به جدول شماره ۲ در فوق، کل پاسخگویان تحقیق ۳۸۱ نفر دانش‌آموز پسر از سن ۱۱ تا ۱۵ سال هستند. در مجموع از تعداد ۳۸۱ نفر، تعداد ۹۲ نفر برابر (۲۴/۱ درصد) دانش‌آموزان ۱۱ ساله، تعداد ۹۰ نفر برابر (۲۳/۶۲ درصد) دانش‌آموزان۱۲ ساله، تعداد۷۹ نفر برابر (۲۰/۷ درصد) دانش‌آموزان ۱۳ ساله، تعداد ۶۹ نفر برابر (۱۸/۱درصد) دانش‌آموزان۱۴ ساله، تعداد ۵۱ نفر برابر (۱۳/۳۸درصد) دانش‌آموزان۱۵ ساله، را تشکیل می‌دهند.

٤- تحلیل یافته‌ها

٤-١- رتبه‌بندی توجه به صفات شخصیت پهلوان پوریا

جدول ۳: رتبه‌بندی توجه به صفات شخصیت پهلوان پوریا

ردیف	صفات	سن ۱۱	سن ۱۲	سن ۱۳	سن ۱٤	سن ۱۵	میانگین صفات	رتبه
۱	شجاعت	۴/۷۹	۴/۷۶	۴/۷۸	۴/۵۴	۴/۶۱	۴/۷۰	اول
۲	اهل توکل به خدا	۴/۷۶	۴/۷۹	۴/۷۲	۴/۶۷	۴/۴۷	۴/۶۹	دوم
۳	اهل کرامت و بخشش	۴/۶۳	۴/۴۸	۴/۴۹	۴/۲۸	۴/۲۹	۴/۴۴	سوم
۴	اهل ورزش باستانی زورخانه‌ای	۴/۳۴	۴/۷۳	۴/۲۴	۴/۲۵	۴/۳۹	۴/۳۹	چهارم
۵	محب پیامبر(ص) و خاندان پاکش(علیهم السلام)	۴/۵۱	۴/۲۶	۴/۵۳	۴/۳۰	۴/۱۸	۴/۳۶	پنجم
۶	اهمیت به علم	۴/۴۷	۴/۰۴	۴/۲۰	۴/۰۱	۴/۱۰	۴/۱۷	ششم
۷	ظلم ستیز	۳/۷۷	۴/۳۷	۴/۳۵	۳/۷۱	۳/۴۵	۳/۹۳	هفتم
میانگین کل(بر حسب سن)		**٤/٤٨**	**٤/٥١**	**٤/٤٨**	**٤/٣١**	**٤/٣٠**	**٤/٤٣**	**زیاد**
رتبه سنین		**دوم**	**اول**	**دوم**	**سوم**	**چهارم**		

نمودار شماره۱ : میزان توجه به صفات پهلوان پوریا به تفکیک سن

با توجه به جدول و نمودار شماره ۱ می‌توان دریافت که:

۱- مولفه‌های شجاعت با میانگین ۴/۷۹ بالاترین رتبه و ظلم ستیزی با میانگین ۳/۷۷ پایین‌ترین رتبه را در سن ۱۱ سالگی دارند. همچنین میانگین توجه دانش‌آموزان در این سن به صفات شخصیت پهلوان پوریا، ۴/۴۸ است.

۲- مولفه‌های اهل توکل به خدا با میانگین۴/۷۹بالاترین رتبه و اهمیت به علم با میانگین ۴/۰۴ پایین‌ترین رتبه را در سن ۱۲ سالگی دارند.

. همچنین میانگین توجه دانش‌آموزان در این سن به صفات پهلوانان پوریا، ۴/۵۱ است.
۳- مولفه‌های شجاعت با میانگین ۴/۷۸ بالاترین رتبه و اهمیت به علم با میانگین ۴/۲۰ پایین‌ترین رتبه را در سن ۱۳ سالگی دارند. . همچنین میانگین توجه دانش‌آموزان در این سن به صفات پهلوانان پوریا، ۴/۴۸ است.
۴- مولفه‌های اهل توکل به خدا با میانگین ۴/۶۷ بالاترین رتبه و ظلم ستیزی با میانگین ۳/۷۱ پایین‌ترین رتبه را در سن ۱۴ سالگی دارد. همچنین میانگین توجه دانش‌آموزان در این سن به صفات پهلوانان پوریا، ۴/۳۱ است.
۵ – مولفه‌های شجاعت با میانگین۴/۶۱ بالاترین رتبه و ظلم ستیزی با میانگین ۳/۴۵ پایین‌ترین رتبه را در سن ۱۵ سالگی دارد. همچنین میانگین توجه دانش‌آموزان در این سن به صفات پهلوانان پوریا، ۴/۳۰ است.
۶- با توجه به نمودار ۱ در فوق، سن ۱۲ سالگی با میانگین ۴/۵۱ رتبه اول سپس سن ۱۱ و ۱۳ سالگی با میانگین ۴/۴۸ رتبه دوم میزان توجه به صفات پهلوان پوریا را به خود اختصاص داده‌اند. این بدین معنی است که این سنین نسبت به صفات پهلوان پوریا بیشتر توجه داشته‌اند.

٤-۲- آزمون آنالیز واریانس جهت تشخیص اختلاف معنادار بین میزان توجه به صفات پهلوان پوریا و سن دانش-آموزان

جدول ٤- آزمون آنالیز واریانس جهت تشخیص اختلاف معنادار بین میزان توجه به صفات پهلوان پوریا و سن دانش‌آموزان

صفات(مولفه‌های) شخصیت پهلوان پوریا		مجموع مربع‌ها	درجه آزادی	میانگین مربع‌ها	آماره فیشر	سطح معنی داری
اهل توکل به خدا	بین گروه‌ها	۳.۸۴۵	۴	.۹۶۱	۲.۵۱۶	.۰۴۱
	درون گروه‌ها	143.641	376	.382		
	کل	147.486	380			
محب پیامبر(ص) و خاندان پاکش (علیهم السلام)	بین گروه‌ها	7.273	4	1.818	2.572	.038
	درون گروه‌ها	265.803	376	.707		
	کل	273.076	380			
اهمیت به علم	بین گروه‌ها	11.525	4	2.881	3.293	.011
	درون گروه‌ها	328.979	376	.875		
	کل	340.504	380			
شجاعت	بین گروه‌ها	3.885	4	.971	2.495	.043
	درون گروه‌ها	146.356	376	.389		
	کل	150.241	380			
ظلم ستیز	بین گروه‌ها	47.819	4	11.955	6.403	.000
	درون گروه‌ها	702.013	376	1.867		
	کل	749.832	380			
اهل کرامت و بخشش	بین گروه‌ها	6.542	4	1.635	2.440	۰.۰۴۷
	درون گروه‌ها	251.994	376	.670		
	کل	258.535	380			
اهل ورزش باستانی زورخانه‌ای	بین گروه‌ها	14.006	4	3.501	2.524	.041
	درون گروه‌ها	521.553	376	1.387		
	کل	535.559	380			

مولفه‌های شخصیت پهلوان پوریا		مجموع مربع‌ها	درجه آزادی	میانگین مربع‌ها	آماره فیشر	سطح معنی داری
صفات پهلوان پوریا	بین گروه ها	4.915	4	1.229	3.981	0.004
	درون گروه ها	116.069	376	0.309		
	کل	120.984	380			

با توجه به جدول شماره ۲ در فوق، می‌توان دریافت که:
بین میزان توجه به مولفه‌های فرهنگی ایرانی – اسلامی شخصیت پهلوان پوریا (اهل توکل به خدا، محب پیامبر(ص) و خاندان پاکش(علیهم السلام)، اهمیت به علم، شجاعت ، ظلم ستیز، اهل کرامت و بخشش، اهل ورزش باستانی زورخانه‌ای) در پوانمایی پهلوانان و سن دانش آموزان پسر اختلاف معناداری وجود دارد. (سطح معنی داری از ۰.۰۵ کوچکتر است) یعنی توجه به این مولفه‌ها در سنین مختلف متفاوت است. بنابراین با توجه به آزمون فرضیه و سطح معناداری(۰/۰۰۴)، دانش‌آموزان پسر ۱۱ تا ۱۵ ساله برداشت جداگانه‌ای از صفات پهلوان پوریا دارند در نتیجه فرضیه پژوهش مورد تأیید است.

۵- بحث و نتیجه‌گیری

در زندگی روزانه ما عوامل و محرک های فراوانی وجود دارند که هر یک به نحوی و با اختلاف کم و بیش زیادی توجه ما را به خود جلب می کنند زیرا گاهی اتفاق می افتد که ادراک شی یا موقعیتی زود و آسان دست نمی دهد. برخی از محرک ها فکر و ذهن ما را به خود مشغول می دارند و ما را از ادراک عوامل و محرک‌های دیگر باز می دارند و حواس ما به سوی شیئی یا عامل معینی جلب می‌کنند. طبق یافته‌های تحقیق حاضر، مشخص گردید که میانگین میزان توجه دانش‌آموزان ۱۱ تا ۱۵ ساله پسر به صفات شخصیت پهلوان پوریا ۴/۴۳ است که نشان از موفقیت این پویانمایی در میزان توجه دانش‌آموزان به مفاهیم فرهنگی ایرانی– اسلامی شخصیت پهلوان پوریا است. مولفه‌های شجاعت با میانگین۴/۷۰ ، اهل توکل به خدا با میانگین۴/۶۹ و اهل کرامت و بخشش با میانگین ۴/۴۴ رتبه‌های اول، دوم و سوم میزان توجه را در میان سایر مولفه‌های شخصیت پهلوان پوریا را به خود اختصاص داده‌اند. با توجه به نتایج این پژوهش، بین میزان توجه به مولفه‌های فرهنگی ایرانی – اسلامی شخصیت پهلوان پوریا در پوانمایی پهلوانان و سن دانش آموزان پسر اختلاف معناداری وجود دارد. در نتیجه فرضیه پژوهش مورد تأیید است. طبق نتایج این پژوهش، توجه به مولفه‌های فرهنگی ایرانی – اسلامی شخصیت پهلوان پوریا در سنین۱۲ سالگی با میانگین ۴/۵۱ رتبه اول، ۱۱ سالگی با میانگین ۴/۴۸ و ۱۳ سالگی با میانگین ۴/۴۸ رتبه دوم توجه به صفات شخصیت پهلوان پوریا به تفکیک سن را به خود اختصاص داده‌اند که با نتایج پژوهش روبوک[۴] و همکارانش(۱۹۹۷) و کوهن همکارانش همسویی دارد، روبوک نشان داده است که، توجه پایدار از سن ۸ تا ۱۰ سالگی شروع و سپس تا ۱۳ سالگی به طول می انجامد. با توجه به نتایج روبوک و همکارانش مهارت های توجه پایدار از ۸ تا ۱۶ سالگی ادامه دارد (ربوک، ۱۹۹۷: ۲۸–۵۶).

طبق نتایج این پژوهش، مولفه‌های فرهنگی ایرانی – اسلامی به ترتیب شجاعت ، اهل توکل به خدا ، اهل کرامت و بخشش ، اهل ورزش باستانی زورخانه‌ای، محب پیامبر(ص) و خاندان پاکش(علیهم السلام) ، اهمیت به علم و ظلم ستیز مورد توجه دانش‌آموزان پسر قرار گرفت که با نتایج پژوهش قاسمی،زندوانیان(۱۴۰۱) همسویی دارد. قاسمی،زندوانیان(۱۴۰۱) نشان داد که در پرمخاطب‌ترین پویانمایی‌ها مضامینی مانند: اهمیت راستی و صداقت، ایثار و فداکاری، همکاری و همیاری دیده می‌شود که متناسب با فرهنگ ایرانی– اسلامی است. دوره نوجوانی دوره تردید دینی است، زمانی که نوجوان می خواهد باورها و اعتقاداتش را از نو بسازد و از تقلید کورکورانه و صرف خارج شود و با استدلال عقل در معتقدات خود تجدید نظر کند و تحت تأثیر تفکّر صوری و شناختی، با تغییرات زیاد مذهبی همراه است و نوجوان دنبال یافتن نوعی فلسفه برای زندگی است که تعریف مشخصی از زندگی و جهان اطراف ارائه دهد، فلسفه ای که جمیع شؤون زندگی او، اعم از سیاسی، اقتصادی و اجتماعی را شامل شود و می‌تواند نیازهای او را مرتفع کند و به سؤالات او جواب مناسب بدهد(محمدی،۱۳۸۹: ۱۰) بنابراین طبق نتایج این پژوهش میزان توجه به مولفه‌ی اهل توکل به خدا در سن ۱۴ و ۱۵ سالگی با نتایج تحقیق تحقیقات کوهن[۵] و آرنولد[۶] همسو است

4 Rebok
[5]Kohen
[6]Arnold

که نشان دادند میزان توجه به اعتقادات مذهب در سنین ۱۲ تا ۱۵سالگی بیشتر است و در سن ۱۸ سالگی کاهش می یابد(رازفر،۱۳۷۹: ۲۸). در همین زمینه لووهیم[۷](۲۰۱۲) ، در پژوهش خود در باره رسانه و دین نشان داد که برای نسل جوان رسانه تأثیرگذاری بیشتری نسبت به خانواده و کلیسا، در انتقال مفاهیم و ارزش‌های دینی دارد (لُوهَیم، ۲۰۱۲: ۱۵۱–۱۶۸). طبق نتایج این پژوهش صفات شجاعت ، اهل توکل به خدا ، اهل کرامت و بخشش ، اهل ورزش باستانی زورخانه‌ای، محب پیامبر(ص) و خاندان پاکش(علیهم السلام) ، اهمیت به علم و ظلم ستیز در شخصیت پهلوان پوریا از مولفه‌های فرهنگی ایرانی – اسلامی است و با نتایج تحقیق سلیمی و همکارانش غیرهمسو و مغایر است. نتایج پژوهش سلیمی کوچی و صادقی قهساره (۱۳۹۵) نشان داد که مقوله‌های مثل واکنش هیجانی، ترســوبودن، وابسـته به دیگری، پرحرفی ، خشـونت و پرخاشـگری در پویانمایی باب اسفنجی سطوح فردی (خودشـیفتگی) و اجتماعی (سرمایه‌داری، سودجویی و مصرف‌گرایی) کودکان را بالا می‌برد و این مقوله‌ها با لیبرالیسم فرهنگی ارتباط دارند. آثار پویانمایی به دلیل جذابیت، بسیار سریع و آسان با مخاطبان از هر گروه سـی ارتباط برقرار می‌کنند. برنامه‌های انیمیشنی با استفاده از نمادهای مختلف در عین سادگی بر هویت مخاطبان خود به ویژه کودکان اثر می‌گذارند و تغییرات فرهنگی را در اَشـکال بسـیار ظریف و سـاده ایجاد می‌کنند. این ارتباط، ارزش‌های جدید فرهنگی، هنجارهای اجتماعی، انتقال نمادهای فرهنگی و تأثیر عمده بر مفاهیم ناشی از هویت فرهنگی که غالب آنان کودکان هستند را به همراه دارد. ارزش‌های فرهنگی عبارت اسـت از مقاصد و اهداف مطلوبی که افراد جامعه برای دسـتیابی به آنها فعالیت می‌کنند تا بدین‌وسـیله نیازها و خواسـته‌های خود را برآورده سازند (وثوقی، ۱۳۷۰: ۴۸).

آشنایی کودکان و نوجوانان با فرهنگ ایرانی – اسلامی یکی از دغدغه های مهم فیلم‌سازان انیمیشن ایران زمین بوده است. کودکان در مراحل مختلف رشد و تحول شناختی و عاطفی دارای ظرفیت ها و محدودیت های ویژه ای هستند. به فیلم‌سازان پویانمایی پیشنهاد می‌گردد بر روی سنین ۱۱، ۱۲ و ۱۳سال پسر به جهت انتقال مفاهیم ایرانی – اسلامی عنایت ویژه‌ای داشته باشند. در انتقال مفاهیم باید میزان درک کودکان و نوجوانان مورد توجه قرار گیرد. لذا بایستی در زمینه میزان تناسب و مطابقت مفاهیم ارائه شده از طریق آثار پویانمایی، شرایط سنی و رشدی کودکان و نوجوانان و نیز عوامل مؤثر بر پذیرش پیام را بایستی در نظر گرفت.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

در مطالعه حاضر فرم‌های رضایت نامه آگاهانه توسط تمامی آزمودنی‌ها تکمیل شد.

حامی مالی

هزینه‌های مطالعه حاضر توسط نویسندگان مقاله تامین شد.

مشارکت نویسندگان

مقاله حاضر برگرفته از رساله دکترای رشته پژوهش هنر نویسنده اول سید ماجد موسوی شفیع است که تحت راهنمایی نویسنده دوم آقای دکتر محسن مراثی استادیار دانشکده هنر، دانشگاه شاهد تهران با عنوان : "طراحی الگوی مواجهه فعال در تولید آثار پویانمایی ملی" ، در دانشکده هنر،دانشگاه شاهد است.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

منابع

آشوری، داریوش (۱۳۵۷). *تعریف‌ها و مفهوم فرهنگ*. تهران: مرکز اسناد فرهنگی آسیا.

بشیر، حسن؛ جواهری، جواد (۱۳۹۶). تحلیل انیمیشن‌های هالیوودی با رویکرد تربیتی. *تحقیقات فرهنگی ایران*، (۱)، ۱۱۶–۸۷.

تن، الکسیس (۱۳۸۸). *نظریه‌ها و پژوهش‌های ارتباط جمعی*. ترجمه نعیم بدیعی، چاپ اول، تهران: همشهری.

تهرانچی، محمدمهدی (۱۳۶۴). *پژوهشی در ورزش‌های زورخانه‌ای*. تهران: کتابسرا.

جیمز، دبلیو، پاتر (۱۳۹۹). *سواد رسانه‌ای*. ترجمه احسان شاه‌قاسمی، تهران: جهاد دانشگاهی.

حکیم آرا، محمدعلی؛ خرم‌نژاد، ابراهیم (۱۳۹۳). *روش‌های انتقال مفاهیم فرهنگی و اجتماعی به کودکان با استفاده از پویانمایی با تاکید بر مجموعه پهلوانان*. تهران: دانشگاه صدا وسیما.

[7]Lovheim

دائی‌زاده جلودار، امین (۱۳۹۴). بررسی برخی عوامل و روندهای سیاسی موثر بر ساخت‌یابی هویت اسلامی ایرانی در دوران معاصر. *جامعه‌پژوهی فرهنگی*،۶ (۳)، ۲۱-۴۳.

رازفر، زهرا (۱۳۷۹). *بررسی نقش باورهای دینی در خویشتنداری نوجوانان*. تهران: دانشگاه الزهرا

رجایی، فرهنگ (۱۳۹۱). *مشکل هویت ایرانیان امروز، ایفای نقش در عصر یک تمدن و چند فرهنگ*. تهران: نشر نی.

سلیمی کوچی، ابراهیم؛ صادقی قهساره، رضوان (۱۳۹۵). بازنمایی تغییرکلیشه‌های جنسیتی در پویانمایی باب اسفنجی و رابطه آن با لیبرالیسم فرهنگی و اقتصادی. وسایل ارتباط جمعی، ۳، ۱۵۷-۱۳۳.

شفیعی، مژده؛ منگلی، ماندانا؛ حجت، محمد (۱۳۹۴). بررسی انیمیشن باب اسفنجی و تأثیر آن بر مخاطب کودک و نوجوان. تهران: اولین همایش ملی ادبیات کودک و نوجوان. چاپ در ویژه‌نامه همایش، ۶۲-۴۸.

شهرآرایی، مهرناز (۱۳۶۷). *از تولد تا دوازده سالگی*. انتشارات کانون و پرورش فکری کودکان ونوجوانان.

سیف، علی‌اکبر (۱۳۷۱). *روانشناسی پرورشی* (روان‌شناسی یادگیری و آموزش). چاپ ششم. تهران: آگاه.

فتاح‌پور، حمیده (۱۳۹۷). بررسی چگونگی تأثیر انیمیشن شکرستان بر هویت ملی کودکان پیش از دبستان. همایش ملی هویت کودکان ایران اسلامی در دوره پیش دبستانی.

قاسمی، فاطمه؛ زندوانیان، احمد؛ رحیمی، مهدی؛ حسینی، حسن (۱۴۰۲). شناسایی مضامین متناسب و مغایر با فرهنگ ایرانی اسلامی در پر مخاطب-ترین پویانمایی‌های تلویزیونی در گروه سنی(ج). *رسانه‌های دیداری و شنیداری*، ۱۷ (۴۸)، ۵-۴۰.

کیا، علی اصغر؛سعیدی، رحمان (۱۳۸۳). *مبانی ارتباط، تبلیغ و اقناع*. چاپ دوم، تهران: روزنامه ایران.

محمدی‌نژاد، مژگان (۱۳۸۸). نقش انیمیشن در فرهنگ‌سازی و آموزش کودکان و نوجوانان. نخستین همایش ملی انیمیشن ملی ایران مجموعه مقالات، انتشارات صدا و سیما.

میرزابیگی، علی (۱۳۷۰). *نقش هنر در آموزش و پرورش و بهداشت روانی کودکان*. تهران: مدرسه.

منصور، محمود (۱۳۹۰). *روانشناسی ژنتیک: تحول روانی از تولد تا پیری*. چاپ دوازدهم. تهران: سمت.

وثوقی، منصور؛ نیک‌خلق، علی‌اکبر (۱۳۷۰). *مبانی جامعه‌شناسی*. تهران: بهینه.

هالاس، جان(۱۳۷۱). *استادان انیمیشن*. ترجمه محمد شهبا. تهران: بنیاد سینمایی فارابی.

References

Baran, S ؛& Davis, D (2000). Mass Communication Theory. Wadsworth publications.

Fry, A. F., & Hale, S. (2000). Relationships among processing speed, working memory, and fluid intelligence in children. *Biological psychology*, *54*(1-3), 1-34.

Lövheim, M. (2017). Religious socialization in a media age. *Nordic Journal of religion and society*, *25*(2), 151-168.

Rebok, G. W., Smith, C. B., Pascualvaca, D. M., Mirsky, A. F., Anthony, B. J., & Kellam, S. G. (1997). Developmental changes in attentional performance in urban children from eight to thirteen years. *Child Neuropsychology*, *3*(1), 28-46.

Wijethilaka, T. S. (2020). Effect of cartoons on children. *Jurnal Ilmiah. SriLanka. University of Moartuwa*.